

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP15473408 «Әлеуметтік желілердегі экстремистік мазмұнды анықтау модельдерін және әдістерін құрастыру» (0122PK00930).
Жоба өзектілігі	Қазіргі кезде әлеуметтік желілер адамзат өмірінің ажырамас бөлігіне айналды. Әлеуметтік желілер тек ағартушылық мақсатта емес сонымен қатар экстремизм идеяларын насихаттау үшін де қолданылып келеді. Экстремистік ұйымдар жаңа ақпараттық технологияларды қолдана отырып желіде топқа жаңа мүшелер тарту, экстремистік іс-әрекеттерді жоспарлау мен орындау, оқыту жұмыстарын жүргізу, әлеуметке қауіпті әрекеттерді басқару мен координациялауда жасырын ақпарат алмасу, идеологиялық насихат жүргізу және т.б. әрекеттерді ұтымды орындауда. Яғни ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша ақпараттық-коммуникациялық технологиялар дамуының қазіргі тенденцияларына сәйкес келетін іс-шараларды әзірлеу, атап айтқанда экстремизм мен терроризм идеяларының күшеюіне қарсы тұруға қатысты іс-шараларды ұйымдастыру қажет.
Жоба мақсаты	Әлеуметтік желілерде қазақ және орыс тіліндегі экстремистік мәтіндерді анықтау моделі мен әдісін кешенді зерттеу және құру. Құрылған модель мультикласс классификация жүргізу арқылы мәтіндерді политикалық экстремизм, сепаратизм, діни экстремизм т.б. сұрыптайды..
Жоба міндеттері	Жобаның міндеттері келесідей: - Әлеуметтік желілерде қазақ және орыс тіліндегі экстремистік мәтіндерді анықтау үшін экстремистік мәтіндер корпусын құру; - Әлеуметтік желілерде экстремистік мәтіндерді анықтау үшін мультикласс классификация жүргізетін және мәтіндерді политикалық экстремизм, сепаратизм, діни экстремизм т.б. сұрыптайтын модель құру. - Әлеуметтік желілерде зиянкес ақпарат тарататын аккаунттарды анықтау әдістерін құру және зерттеу; - Әзірленген модель мен әдістер негізінде веб-ресурстардағы қазақ тіліндегі экстремистік мәтіндерді анықтайтын бағдарламалық жабдықтаманы құру және тестілеу.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	Жобаны іске асырудың бүкіл кезеңінде жобаны іске асыру қорытындылары бойынша постдокторант мынадай нәтижелер алады деп күтілуде: - БҒСҚК ұсынған журналдарда және (немесе) басқа отандық рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 3 (үш) мақала жарияланады. - Әлеуметтік желілерде қазақ және орыс тіліндегі экстремистік мәтіндерді анықтау үшін экстремистік мәтіндер корпусын құрастырылады; - Әлеуметтік желілерде экстремистік мәтіндерді анықтау үшін мультикласс классификация жүргізетін және мәтіндерді политикалық экстремизм, сепаратизм, діни экстремизм т.б. сұрыптайтын модель құрастырылады.

	<p>- Өлеуметтік желілерде зиянкес ақпарат тарататын аккаунттарды анықтау әдістерін құрастырылады.</p> <p>Әзірленген модель мен әдістер негізінде веб-ресурстардағы қазақ тіліндегі экстремистік мәтіндерді анықтайтын бағдарламалық жабдықтама жасалады.</p> <p>Алынған нәтижелердің мақсатты тұтынушылары – іргелі нәтижелерді әлемдік ғылыми қауымдастық пайдалана алады, әдіснама, алгоритмдер, прототип түріндегі қолданбалы нәтижелерді ақпараттық қауіпсіздікті, сыни инфрақұрылымды қамтамасыз ету, интернет-экстремизммен күрес жөніндегі уәкілетті органдар пайдалануы мүмкін.</p>
<p>Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер</p>	<p>1. Багитова Каламкас Багитовна, PhD, Индекс хирша – 2, ORCID 0000-0003-1587-1995, Scopus Author ID 57220743797.</p> <p>2. Мусиралиева Шынар Женисбековна, Кандидат физико-математических наук, Индекс хирша – 7, https://orcid.org/0000-0001-5794-3649 Scopus Author ID: 57202216979</p>
<p>Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)</p>	<p>1. М.А. Болатбек, К.Б. Багитова, Ш.Ж. Мусиралиева. Киберқауіпсіздік мәселелерін табиғи тілді өңдеу әдістері арқылы шешу тақырыбына жүйелік шолу. № 3 (2022): Известия НАН РК. Серия информатики, стр. 52-70, https://journals.nauka-nanrk.kz/physics-mathematics/article/view/4690</p> <p>2. М.А. Болатбек, К.Б. Багитова, Ш.Ж. Мусиралиева, А.Т. Нюсупов, Е. Абайұлы. Веб-ресурстардағы фишингтік хабарламалар және оларды машиналық оқыту әдістері арқылы анықтау. №4 (2022): Известия НАН РК. Серия информатики. https://journals.nauka-nanrk.kz/physics-mathematics/article/view/4789</p> <p>3. Kalamkas Bagitova, Shynar Mussiraliyeva, Daniyar Sultan. Social Media Mining to Detect Online Violent Extremism using Machine Learning Techniques. (IJACSA) International Journal of Advanced Computer Science and Applications, Vol. 14, No. 6, 2023 1384 - 1893 p., (procentile 44), DOI: 10.14569/IJACSA.2023.01406146. http://dx.doi.org/10.14569/IJACSA.2023.01406146</p> <p>4. Багитова К.Б., Мусиралиева Ш.Ж, Болатбек М.А, Оспанов Р.К. Разработка программного обеспечения ExWeb для выявления экстремистского контента в сети Интернет. «Известия НАН РК. Серия физика и информатики». ISSN 2518-1726 (Online), ISSN 1991-346X (Print). SERIES PHYSICS AND INFORMATION TECHNOLOGY 2 (346) APRIL – JUNE 2023. Стр. 81 – 95. DOI: https://doi.org/10.32014/2023.2518-1726.186. https://journals.nauka-nanrk.kz/physics-mathematics/article/view/5414</p>
<p>Патент туралы ақпарат</p>	<p>-</p>